

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning angående leveranssäkerhet för bräntorv och el som producerats med bräntorv

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 september 2006 en proposition med förslag till lagstiftning angående leveranssäkerhet för bräntorv och el som producerats med bräntorv (RP 100/2006 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med ett beslut av riksdagen har miljöutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (MiUU 35/2006 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Aimo Aalto och konsultativ tjänsteman Arto Rajala, handels- och industriministeriet
- konsultativ tjänsteman Jaakko Ojala, miljöministeriet
- överinspektör Timo Vapalahti, Energimarknadsverket

- biträdande direktör Risto Leukkunen, Försörjningsberedskapscentralen HVK
- utredningschef Valtteri Virtanen, Konkurrensverket
- verksamhetschef Mikko Kara, Statens tekniska forskningscentral, FTCF Processer
- koncernjurist Tarmo Rantalankila, Fingrid Oyj
- direktör Risto Vesala, Pohjolan Voima Oy
- verkställande direktör Matti Hilli, Vapo Oy
- specialrådgivare Jouni Tolonen, Finlands Näringsliv rf
- verksamhetschef Jukka Leskelä, Finsk Energiindustri rf
- branschchef Tomi Salo, Koneyrittäjien liitto
- verkställande direktör Jaakko Silpola, Turve-teollisuusliitto ry
- professor Peter Lund, Tekniska högskolan.

Ett skriftligt utlåtande har lämnats av Skogsindustrin rf.

PROPOSITIONEN

Propositionen är tvådelad och med den försöker man, för att trygga landets försörjningsberedskap och elleveransernas säkerhet, att dels under dåliga produktionssäsonger på grund av dåligt väder stöda tillgången på bräntorv som används för produktion av värme och el, och dels

stöda konkurrenskraften hos bräntorv, som används som bränsle i kondenskraftverk.

Regeringen föreslår att en lag om skyddsupplag för bräntorv stiftas. Med skyddsupplag avses sådana lager för bräntorv, som grundats med tanke på produktion av värme och el och

som den som levererar bräntorv i enlighet med sitt avtal med Försörjningsberedskapscentralen ska upprätthålla utöver det lager som behövs för affärsverksamheten. Bräntorv som finns i skyddsupplag ska under avtalstiden endast kunna användas om Försörjningsberedskapscentralen ger sitt tillstånd. Tillståndet kan beviljas om det bräntorvslager som behövs för affärsverksamheten blivit betydligt mindre än lagerhållarens genomsnittliga årliga leveranser på grund av väderförhållandena under de avslutade produktionsäsongerna eller av andra skäl, som lagerhållaren inte kan påverka. Försörjningsberedskapscentralen betalar ersättning till den som lagrar torv med medel ur försörjningsberedskapsfonden. Ersättningen ska täcka en del av de kapital-, lagerhållnings- och förlustkostnader som drabbar lagerhållaren.

För att trygga produktionen av kondensel med torv föreslår regeringen att elnätsinnehavaren ska betala enligt ett tidsbegränsat stödsystem, som baserar sig på en inmatningstariff. I den föreslagna lagen föreskrivs om ändring av inmatningsordningen för kondenskraftverk så att

kraftverk som hör till systemet och som använder inhemsk torv delvis ska prioriteras i inmatningsordningen före kondenskraftverk som använder utländskt fossilt bränsle. Inmatningstariffen är en tilläggsavgift, som den systemansvariga stamnätsinnehavaren betalar till elproducenten för el inom systemet så att avgiften kompletterar det försäljningspris som producenten får på marknaden. Inmatningstariffsystemet ska finansieras med en inmatningstariffavgift, som den systemansvariga uppbär som en särskild avgift för elkonsumtionen i stamnätet.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft så fort som möjligt sedan de antagits och blivit stadfästa. Lagen om skyddsupplag för bräntorv kan, när den trätt i kraft, även tillämpas på skyddsupplag som grundas för lagring av torv som upptagits under produktionsperioden år 2006. Den föreslagna inmatningstariffen är avsedd att vara ett tillfälligt arrangemang till slutet av år 2010, när man antar att behovet av kondensel kommer att ha minskat i samband med att ett nytt kärnkraftverk då har tagits i drift.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns med vissa ändringar i lagförslag 2 om en inmatningstariff och att en komplettering samtidigt görs i lagen om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas.

Lagarna är viktiga med tanke på elleveransernas säkerhet och landets försörjningsberedskap. Syftet är att säkra tillgången till bränsle för värme- och elproduktionen även under perioder då produktionen av bräntorv är bristfällig på grund av dåligt väder. Inmatningstariffsystemet är avsett att främja den inhemska bräntorvens konkurrenskraft i förhållande till utländskt stenkolk i kondenskraftverk och prioriterar därför torvkondenskraftverk i inmatningsordningen framom kondenskraftverk som använder stenkolk. Detta utökar användningen av inhemska

energikällor i elproduktionen, främjar sysselsättningen och inverkar positivt på nationalekonomin.

En eventuellt utökad användning av torvkondenskraftverk till följd av inmatningstariffen ersätter närmast kondensel som producerats med stenkolk i Norden eller i Finland, så koldioxidutsläppen ökar bara i liten mån. På EU-nivå påverkar inmatningstariffen inte den totala mängden koldioxidutsläpp, för kraftverken beviljas inte nya utsläppsrätter för ändamålet utan måste köpa dem på marknaden.

I lagens 4 § fastställs en övre gräns för den elmängd som inmatningstariffen gäller. Begränsningen, som bygger på antalet timmar, syftar till att inmatningstariffen inte ska betalas om inmatningen i kraftverket är kommersiellt lönsam. Det kan dock uppstå sådana situationer på marknaden att stödet betalas ut fastän elpriset är så högt

att det inte behövs. Ekonomiutskottet ser det som viktigt att systemet inte leder till att stödet betalas utan grund.

Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk ska tillfälligt vara i kraft till slutet av 2010, då behovet av kondensel antas ha minskat till följd av att ett nytt kärnkraftverk har tagits i drift. Riksdagen har godkänt ett uttalande (SRR 5/2005 rd — EkUB 8/2006 rd — RSk 17/2006 rd) där den förutsätter att regeringen använder styrmedel och förutsättningslöst utreder nya metoder för att minska energiproduktionen baserad på fossila bränslen och för att öka energiproduktionen baserad på inhemska förnybara energikällor, särskilt bioenergi, och för att förbättra energitorvens konkurrenskraft i relation till stenkol. Propositionen stämmer överens med dessa energipolitiska riktlinjer.

Enligt motiveringen till propositionen används något slags inmatningstariffsystem för el i de flesta EU-länderna. Inmatningstariffen kombinerad med någon annan stödform främjar användningen av el som producerats med förnybara energikällor. Bland annat i Tyskland har en lag om förnybara energikällor lett till att produktionskapaciteten och mängden el som produceras med förnybara energikällor ökat markant. Ekonomiutskottet föreslår att riksdagen godkänner uttalandet att det även i Finland bör utredas om inmatningstariffer kan införas för förnybara energikällor (*Utskottets förslag till uttalande*).

Lagen om skyddsupplag för bräntorv ska tillämpas på bräntorv som används för produktion av värme och el. Syftet med skyddsupplagen är att säkra tillgången på bräntorv i varierande väder- och produktionsförhållanden. Ekonomiutskottet har ingenting att anmärka på detta lagförslag.

Detaljmotivering

2. Lag om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk

7 §. Åtskiljande av de verksamheter som hänförs till inmatningstariffsystemet. Paragrafen har kompletterats så att också ett dotterbolag som

helt och hållet ägs av den stamnätsinnehavare som utsetts att bära systemansvaret kan ges i uppgift att sköta systemet. Kravet på åtskiljande gäller i detta fall också dotterbolaget, om detta utöver skötseln av systemet bedriver andra affärsverksamheter.

En liknande bestämmelse finns i 15 § i lagen om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas.

Lag om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas

3 §. *De krav som skall ställas på kraftverken.* När riksdagen den 21 november 2006 antog lagen om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas ändrade den regeringens lagförslag genom att stryka 3 § 5 punkten där det hänvisades till den nu aktuella lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk (RP 228/2006 rd — EkUB 16/2006 rd — RSV 170/2006 rd). Punkten ströks därför att lagen om effektreserver träder i kraft den 15 december 2006 och lagen om en inmatningstariff först senare.

Eftersom lagen om effektreserver inte är avsedd att tillämpas på samma kraftverk som avses i lagen om en inmatningstariff har utskottet kompletterat 3 § i lagen om effektreserver med en 5 punkt om detta.

Ändringen av lagen om effektreserver avses träda i kraft samtidigt som lagen om inmatningstariffer.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

att lagförslagen i övrigt godkänns enligt propositionen men 7 § i lagförslag 2 med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att ett nytt lagförslag godkänns (Utskottets nya lagförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

2.

Lag

om en inmatningstariff för el som producerats med brännstovv i kondenskraftverk

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.	retaget utövar på det sätt som föreskrivs i 28—34 § i elmarknadslagen. <i>Skötseln av systemet kan också uppdras åt ett dotterbolag som i sin helhet ägs av den stamnätsinnehavare som har systemansvar.</i>
Allmänna bestämmelser	
1 och 2 § (Som i RP)	
2 kap.	3 kap.
Inmatningstariffsystemet	Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla
3—6 § (Som i RP)	8—11 § (Som i RP)
7 §	4 kap.
<i>Åtskiljande av de verksamheter som hänför sig till inmatningstariffsystemet</i>	Kompletterande bestämmelser och giltighet
Den stamnätsinnehavare som getts systemansvar bör skilja åt skötseln av inmatningstariffsystemet från övriga affärsverksamheter som fö-	12—20 § (Som i RP)

Utskottets nya lagförslag

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 3 § i lagen av den 8 december 2006 om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas (1082/2006) en ny 5 punkt som följer:

3 §

De krav som skall ställas på kraftverken

Innehavaren av ett kraftverk kan erbjuda systemet en separat kondenskraftverksenhet som har anslutits till det finska elsystemet och som uppfyller följande krav:

— — — — —

4) de miljötillstånd och miljökrav som gäller enheten hindrar inte att enheten drivs med full effekt i minst 200 timmar mellan den 1 december och den 28 februari;

5) enheten omfattas inte av tillämpningsområdet för lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk (/)

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utifrån andra EU-länders erfarenheter

och tillämpningen av en inmatningstariff för bräntorv i kondenskraftverk utreder om tariffer kan införas för förnybara energikällor.

EkUB 23/2006 rd — RP 100/2006 rd

Helsingfors den 12 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Esko Kiviranta /cent
Marjaana Koskinen /sd
Seppo Lahtela /saml
Jere Lahti /saml

Sirpa Paatero /sd
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna
ers. Iivo Polvi /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.